

Ruusupuiston uutiset : kasvatus- ja koulutusuutisia Jyväskylän yliopiston Ruusupuistosta

2016/1

Tutkimus luo suuntaviivat digiloikalle

Yksi tällä hetkellä koulumaailmaa puhuttavista asioista on digiloikka. Kun Suomen hallitus lanseerasi termin viime toukokuussa, se levisi kulovalkean tavoin jokaiseen koulu yhteisöön ja koulu käsitteleviin keskusteluihin. Hallitus on asettanut tavoitteeksi tehdä Suomesta modernin ja innostavan oppimisen kärkimaan, ja digiloikka on yksi keskeisistä keinoista saavuttaa tämä tavoite.

Valmiina loikkaan?

Mutta ennen kuin loikataan tulevaisuuteen, on syytä tehdä katsaus digiloikan lähtökohtiin eli nykytilanteeseen.

– Tutkimusten mukaan tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö vaihtelee huimasti koulujen välillä, eikä koulutusjärjestelmämme ole erityisen hyvin kyennyt valjastamaan teknologiaa pedagogisesti tarkoituksenmukaiseen käyttöön, kuvaa tilannetta professori **Päivi Häkkinen**. Hän on toiminut Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksessa tietoteknologian opetuskäytön professorina vuodesta 2000.

Häkkinen mukaan keskeisin ongelma tällä hetkellä on pinnallinen käsitys siitä, että uusi teknologia on sellaisenaan valmis opetuksen käyttöön. Hänen mukaansa ajattelutapa on synnyttänyt paljon perusteettomia odotuksia, resurssien hukkausta ja epätarkoituksenmukaisia toimintamalleja.

– Uusinkin teknologia voidaan valjastaa niin perinteisen opettajajohtoisen kuin aktivoivan pedagogiikan palvelijaksi. Digitalisaation merkitys koulutuksen tulevaisuudessa riippuu siitä, kuinka se kyetään valjastamaan pedagogisesti mielekkääseen käyttöön, esimerkiksi lisäämään oppimista edistävää vuorovaikutusta ja arviointia.

Tarjolla on ainakin paljon työtä...

Häkkinen painottaa kokonaisvaltaista näkökulmaa digiloikkaan. Samaa korostaa **Raija Hämäläinen**, joka toimii yliopistotutkijana Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnassa monitieteisen oppimisen ja opetuksen tutkimuksen painoalalla.

– Käytännössä teknologiatuetun oppimisen suunnittelu ja toteutus on osoittautunut monimutkaiseksi kokonaisuudeksi, joka onnistuakseen vaatii muun muassa ihmistenvälisten suhteiden, käydyn keskustelun laadun, sosiaalisen ja institutionaalisen kontekstin sekä tehtävän ominaisuuksien kohtaamista.

Teknologia ei siis itsessään takaa korkeatasoista oppimista, ja opettajan rooli oppimisen edellytysten luojana säilyy pitkälle digitalisoituneessa kulttuurissakin keskeisenä. Toki se muuttuu perinteisestä tiedontarjoajasta enemmän oppimisen ohjaamiseen ja oppilaiden kanssa tapahtuvaan yhteiseen

ongelmanratkaisuun. Hämmäläisen tutkimustulokset ovat osoittaneet, että sosiaalinen ilmapiiri, luottamus, tuki, tiedolliset resurssit sekä kouluympäristön tarjoamat mahdollisuudet vaikuttavat keskeisesti teknologiatuetun oppimisen onnistumiseen.

...kiinnostavaa sellaista

Hämmäläisen mukaan onnistuneen oppimisen kannalta digiloikka tarvitsee luovaa riskinottoa sekä rajoja haastavaa ongelmanratkaisua. Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksella yliopistotutkijana toimiva **Mikko Vesisenaho** kaipaa niin ikään kokeiluja, joissa luodaan uutta.

– Vaikka inhimillistä kontaktia ei mikään voitakaan, on avattava rohkeasti uusia uria, jopa lähdeittävä yhdessä muuttamaan teknologiaa ja sen alkuperäisiä käyttötapoja. Teknologiaa tärkeämpiä ovat tavat, joilla teknologiaa hyödynnetään. Mobiilius sekä muodollisten ja epämuodollisten oppimistilanteiden yhdistäminen on osa tulevaisuutta.

Vesisenaho kollegoineen on puhuu *improvisaatiosta oppimisessa* kuvatessaan yllä esitettyä ajatusta. Hänen mukaansa teknologiset, esimerkiksi tablettipohjaiset, ratkaisut tarjoavat huikeita mahdollisuuksia yhdessä oppimiseen ja yhteiskehittelyyn uusilla tavoilla.

– Prosesseissa, joissa lopputulosta ei tiedetä vaan niitä lähdetään yhdessä kehittämään, teknologia avaa aivan uusia polkuja yhteiselle työlle ja uusille innovaatioille, Vesisenaho kiteyttää.

Tulevaisuus näyttää siis tutkimuksen mukaan valoisalta, jos digiloikka rakentuu kokonaisvaltaisesti kokeilevan kulttuurin ympärille. Lisäksi mukana on hyvä olla erilaisia näkökulmia, jotta sekä mielikuvitus että kriittisyys saavat osansa prosessista. Sama koskee myös tutkimusta.

Matti Rautiainen

Matti Rautiainen toimii Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksella laitoksen varajohtajana ja jatkaa edelleen yhdessä muiden kanssa ratkaisun etsimistä onnistuneen digiloikan toteutumiseksi.

Lähetä palautetta kirjoittajalle: matti.a.rautiainen@ju.fi